

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

מה.

עין משפט נר מצוה

כב א מיי פ"ב מהל' נדרים בלכה טו סמג
לאון רמב טו"ע ח"מ
סימן עב סעיף ו':

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואיבעית
אמרו הד"א עם ד"ה כגון
ו'ה ואדעי קמי כלי' ו
ומית הכי ממק:

גליון הש"ס

גב' ור' יהושע ב"ל אבד.
ע"ן שבת דף יח ע"ב
מוד"ה דמפקדא. פסוקים
דף ד ע"ב מוד"ה
דמדאורייתא:

הא כגון דאפקריה בפני
שלישה ואינו יבול
לחזור בו. ודמי כאלו אמי
לשות וזכה ואל דלית ליה
דלתי הפקר עד דלתי
לשות וזכה בפני תרי
ליכול לחזור בו דלמדי רבי
יומין צפני שנים איכא
למיתא לרמאי וכן סתם
הפקר מועיל אפי' שאל
צפני שנה: רבי יהושע
בן לוי אומר דבר תורה.
אפי' באחד היו הפקר.
פ"ת דר' יוחנן סבר לה
כרבי יוסי ורבי יהושע בן
לוי כדכתיב ונתן המורה או
הפקר לאלתר וזו היא
פ"ת דלעיל דמדאורי'
אמר רבי יוסי דלא היו
הפקר אצל כרמי' לעיל
מני סבר כר' יוסי דלא
פליג אר' יוחנן מדי (א"ל).
מהכא שמעינן דדוקא
[בדקדוקות הוא דשייך]
רמאות אצל במטלטלין היו
הפקר לאלתר אפי' צפני
שנים ואפי' לפירות י"ת
הבלתה כר' יהושע בן לוי
דקימי רבנן כותיה ועוד
ר' יהושע בן לוי ור' יוחנן
הבלה כרבי יהושע בן לוי
בכל מקום לשון הרב ר"א
דמפקדון כפי פ"ת
השחר (גריכות ס:). לית
(לה) הבלתה כותיה אלא
בתי והסת מפדס להו אצל
בבאריה הבלתה כותיה
דרי יהושע בן לוי דלא
מתיר תלת מדרבנן אלא
גמי מעשר ודכפרישית
צפני שאל יפקיעו
מעשר אצל לא הפקר
כליו בשבת שלא יעבור על צדיקתם כלים וכן בהמתו לא צ"ע תלתא אלא כדפריש צ"ע לנין עמנו שפיר דמי בדלמדי פ"ק דשבת (דף יח:). גבי כלים דמפקר אפקויה וסתמא קאמר בכל עניינים: הדרן עלך אין בין המודר

ואיבעית אימא. כי פליג ר' יוסי עלייהו דרבנן דלמדי לא היו הפקר (א): כגון דלא אפקריה אלא צפני תרי. ואלדעי הכי קמי ר' יוסי צמתינן דלמדי דלא היו הפקר כל זמן דלא אמא ליד וזכה אצל היכא דאפקריה צפני צי תלתא היו הפקר ואפי' דלא אמא ליד וזכה בו קמי דפטור דלא היו הפקר צפני צי תלתא: ור' יהושע בן לוי אמר דבר תורה אפי' צפני שנים איכא לרשות זוכה היו הפקר לאלתר: ומה טעם אמרו כו' ושנים מעידין. דאי ליכא אלא תרי כי זכי חד מאן מעיד עליה דלהה הפקירו ולעולם לאלתר היו הפקר והיינו כרבנן דרבי יהושע בן לוי סבירא ליה כרבנן:

הדרן עלך אין בין המודר

מתרבייהו הילכך כי היכי דצמתינה לא נפיק מרשותיה לא נפיק דלתי לרשות זוכה ר' יוסי דאפקריה באנפי תרין והא דאפקריה באפי תלתא דאמר ר' יוחנן משום רבי שמעון בן יהוודק כל המפקיר בפני שלישה היו הפקר בפני שנים לא היו הפקר ור' יהושע בן לוי אמר דבר תורה אפילו כדו שיהא אחד זוכה ושנים מעידין:

הדרן עלך אין בין המודר

מתרבייהו הילכך כי היכי דצמתינה לא נפיק מרשותיה לא נפיק דלתי לרשות זוכה ר' יוסי דאפקריה באנפי תרין והא דאפקריה באפי תלתא דאמר ר' יוחנן משום רבי שמעון בן יהוודק כל המפקיר בפני שלישה היו הפקר בפני שנים לא היו הפקר ור' יהושע בן לוי אמר דבר תורה אפילו כדו שיהא אחד זוכה ושנים מעידין:

הדרן עלך אין בין המודר

וכן כתב הרמב"ם ז"ל פ"ב מ' מהלכות נדרים (הבלה טו):

הדרן עלך אין בין המודר

מתרבייהו הילכך כי היכי דצמתינה לא נפיק מרשותיה לא נפיק דלתי לרשות זוכה ר' יוסי דאפקריה באנפי תרין והא דאפקריה באפי תלתא דאמר ר' יוחנן משום רבי שמעון בן יהוודק כל המפקיר בפני שלישה היו הפקר בפני שנים לא היו הפקר ור' יהושע בן לוי אמר דבר תורה אפילו כדו שיהא אחד זוכה ושנים מעידין:

הדרן עלך אין בין המודר

וכן כתב הרמב"ם ז"ל פ"ב מ' מהלכות נדרים (הבלה טו):

פירוש הרא"ש

הך משפט גופא בשלמה אי מוקמת רישא רבנן ניהא דבעינן שלשה ימים כדי שיתפרסם ההפקר כדפרישית לעיל אלא כיון דמוקמת לה כרבי יוסי ואמר שלשה ימים עקרוה רבנן לחשש גזירת מתנת בית חורין ואוקמוה דלאורייתא משום דלא תשמה תורת הפקר ואמי לאפירושא מן החיוב על הפטור אפילו מיום ראשון ימיו היה לן למיתא להכי כי עיקר וביית הפקר הוא מן שלשה דלא סמיט שיעמוד ג' ימים בלא זכיה והיה ר' יוסי לתקן כדבר המעיל ושכתי: אמר רבא בפני הרמב"ם ב' פ' מה שמתן שלשה ימים לא היו הפקר ולא הפקר גזרת מתנת בית חורין דאי הויה עממא משום גזירה היינו מפקיעי אותה גזירה משום חשש שלא תשמה תורת הפקר כמו שאנו מפקיעין אותו לאחר ג' אלא בתוך ג' ימים לא היו הפקר מדאורייתא מפני הרמב"ם שלם נדבר אלא לחמשי דעיקר הפקר יליפין משביעית כדפרישית ודפרישית משמעה מה המעורר לומר ונעשה ע' לך נעשה אחרת שהוא כו' ואילו זו וז הפקר מה זו לעיים ולעשירים אף זו כי ובשביעית דלית בה רמאות ויהיב לזרע לזרע למיתא כגון בתוך שלשה לא היו הפקר אלא מדאורי' לא היו הפקר סיוס מילמיה דרבה היא וכוין דמדאורי' הייב צמער משום שלא תשמה תורת הפקר לא מפקיעין ליה ורבי יוסי אומר צמתינן מוח ג' מן המורה ולחמר ג' משום גזירת מתנת בית חורין: ור"ל אמר ארי לעשור' מן החיוב על הפטור ב'. כי מוקמת לה כרבנן ומוך ג' הייב לעשר מדרבנן שלא נתפרסם ההפקר כדפרישית לעיל וכי מוקמת לה כרבי יוסי ועד שלא זכה בו אחר הייב לעשר משום גזירת מתנת בית חורין ניוחש דילמא אמי לעשורי בו: דאמר ליה כי בעשרת עשר ביניה וביה. ויחמר משו חמשי לרבנן משום שלא נתפרסם ההפקר ואמו למיתא שנת יאמרו הוא נהנה מנכסי המדיד בציפור אצל אסור טבל דיוע לכל: עד שילא ובה בו בין הוא בבורות להיות צרשמו לחייבו צמערש כי היכי דלא גזירין צמתינן' להיות צרשמו לחייבו על המודר שאלה תשמה בית חורין ומיהו בתוך ג' סביר רבנן דחייב לעשר אם חור בו משום שלא נתפרסם ההפקר ויאמרו העולם שהוא אורל טבל ומיהו צדי מדיד לאלתר יאל מרשותו לפי שאינו ידוע לכל שהדירו ואפי' שלא נתפרסם ההפקר גם הנדר אינו ידוע וילכא למיתא שנת יאמרו הוא נהנה מנכסי המדיד בציפור אצל אסור טבל דיוע לכל: עד שילא ובה בו בין הוא בבורות ובה בין אחר יבול לחזור בו והייב במעשר. דגזירין שיהא צרשמו לחייבו צמערש עד שיצא ליד אחר כי היכי דגזירין צמתינן משום מתנת בית חורין ור' יוסי היא ואלה דנתק הפקר לומר לרבותא נקטיה ואפי' בהפקר כי היכי דלא שכת גזר ר' יוסי כי היכי דגזירין צמתינן משום מתנת בית חורין: ומתנה רישא רבנן וסופא ר' יוסי ומידי לה עולא כולה כרבנן לא הייב אפילו עד שלא זכה בו היא לא גזר צמתינן משום מתנת בית חורין ומשני שלשה הפקר לומר בלא שכת ויעט טעמא לומר שאינו הפקר ואי מפרת ליה מעשר יאמרו שצ"ב הוא אורל לכן חמשי צמערש עד שיזכה בו אחר: ר' יוסי. והיינו עממא דלא גזר להיות צרשמו לחייבו צמערש עד שיזכה בו אחר כי היכי דגזר מתנת משום דלא תשמה תורת הפקר ואמי למיתא רבנן הייב צמערש ולהכי אפיקו אמי שלשה דלאורייתא ופזר מן העממא כפי שלא יצא ממשול שיעטע וילא הפקר הייב צמערש וילא חמשי שיהא ידוע לחוש שלא תשמה תורת הפקר ממה שיש לחוש לגזרת מתנת בית חורין: א' הבי מיום ראשון נמי. היה לן לאוקמוה דלאורייתא משום

הדרן עלך אין בין המודר